

FREŢIU, TRAIAN VALERIU

n.25 aprilie 1875, Reşiţa, jud. Caraş-Severin

d. 11 iulie 1952, Sighetu Marmăţiei (penitenciar)

A fost fiul preotului greco-catolic Ioachim FreŃiu şi al Rozaliei (n. Demeter).

A absolvit Liceul „Sf. Vasile cel Mare” din Blaj, după care a studiat teologia la Universitatea Regală Maghiară din Budapesta (1894-1898).

În 20 septembrie 1898 a fost hirotonit preot celib, fiind trimis la scurtă vreme, cu o bursă de studii la Institutul „Sf. Augustin” din Viena (1898-1902). Aici obţine titlul de doctor în teologie. După aceasta este numit vicenotar consistorial şi arhivar diecezan în Lugoj (1902-1904). Alege să plece la Orăştie unde ocupă până în anul 1912 postul de protopop. La începutul anului 1912 este numit vicar foraneu al Haţegului, pentru ca în 4 noiembrie acelaşi an să devină episcop al Lugojului, sfinţirea având loc în Catedrala din Blaj la 14 ianuarie 1913.

La 25 februarie 1922 a fost transferat la Episcopia Oradea Mare, în scaunul rămas liber după decesul titularului Demetru Radu. Aici a continuat proiectele predecesorului său, susţinând repararea, restaurarea sau construirea de case parohiale şi biserici.

În 1923, la Roma, primeşte titlul de „Asistent la Tronul Papal”. În luna iunie 1927, când organizează 150 de ani de la întemeierea Episcopiei orădene, Papa Pius al XI-lea i-a acordat *paliumul* arhiepiscopal.

În timpul păstoririi sale, Seminarul greco-catolic de la Oradea a fost ridicat la rangul de Academie teologică, finalizând demersurile antecesorului său.

În 1941, după decesul mitropolitului Alexandru Nicolescu, a fost desemnat să preia funcţia de administrator apostolic al Arhidiecezei de Alba Iulia şi Făgăraş. În 1947 revine la Oradea.

A fost arestat în 28 octombrie 1948 pentru refuzul de a trece la Biserica Ortodoxă, iar în februarie 1949 este dus la Mănăstirea Căldăruşani, fiind privat de libertate. În anul 1950 este închis la Sighet, fără a fi inculpat, judecat sau condamnat. Aici îşi găseşte sfârşitul, fiind înhumat în cimitirul săracilor.

A susținut editarea unor publicații românești militante: Vestitorul din Oradea (1925-1948), Observatorul din Beiuș (1928-1934).

Pentru meritele sale dovedite atât înainte de Unire, cât și dedicația sa pentru biserică, este distins cu medalia „Răsplata muncii pentru biserică” și mai ales cu Ordinul Coroana României, în grad de Mare Ofițer (1926).